

'ต.สวาย' มีจุดแข็ง

ทรัพยากรบุคคล
ความร่วมมือของคนในชุมชน
วัฒนธรรม
ทรัพยากรธรรมชาติ

ช่วยให้งานพัฒนา
เยาวชนนอกระบบเป็นไปได้จริง

ดวงพร ม่วงอ่อน
นักวิชาการศึกษานานาชาติ
อบต.สวาย จ.สุรินทร์

โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สมัชชาการศึกษาจังหวัดสุรินทร์ คณะกรรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ 25 อบต.จังหวัดสุรินทร์ และมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อการพัฒนาเยาวชนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่ขยายผล 25 อบต.จังหวัด มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มสมรรถนะศักยภาพของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้มีบทบาทเป็น "พี่เลี้ยง" ทำหน้าที่โค้ช สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนด้วยการทำโครงการพร้อมกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเป็นเจ้าภาพหลักขับเคลื่อนกลไกเพื่อการพัฒนาเยาวชนนอกระบบการศึกษาระดับตำบล อำเภอและจังหวัด ซึ่ง **อบต.สวาย อ.เมือง จ.สุรินทร์** เป็นหนึ่งในพื้นที่ขยายผล เรามาทำความรู้จักการทำงานด้านเด็กและเยาวชน ของอบต.สวาย ผ่าน **"ดวงพร ม่วงอ่อน"** นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

"ดวงพร" ได้เล่าถึงบทบาทที่ได้รับในการเข้าร่วมโครงการนี้ให้ฟังว่า "งานที่ดิฉันได้รับมอบหมายในโครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ คือเป็นตัวแทนของตำบลที่จะต้องนำข้อมูลที่ได้ลงพื้นที่ในการศึกษาข้อมูล หารายละเอียดเกี่ยวกับน้อง ๆ ที่ไม่ได้เรียนในระบบในตำบล นำเป็นข้อมูลสรุป เพื่อจะได้ดำเนินการลำดับถัดไป เพื่อดำเนินการใน

เรื่องของการไปแนะนำน้อง ๆ หรือไปให้ความรู้กับน้อง ๆ ในเรื่องของการเพิ่มคุณภาพชีวิตของแต่ละคน ซึ่งน้อง ๆ ที่ออกนอกระบบการศึกษาส่วนมากมีคุณภาพชีวิตน้อยอยู่แล้ว นักถักทอชุมชน (เป็นชื่อที่ใช้เรียกเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการนี้) ของตำบลเป็นส่วนหนึ่งที่จะไปคอยให้ความช่วยเหลือกับน้องๆ กลุ่มนี้"

ซึ่งเจ้าตัวได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนี้ว่า **"ถือเป็นโครงการที่ดีที่ให้โอกาสน้อง ๆ ในกลุ่มเด็กนอกระบบ ซึ่งน้อง ๆ กลุ่มนี้บางคนขาดโอกาสในการเข้าถึงหน่วยงานต่าง ๆ การขาดโอกาสตรงนี้อาจเกิดจากหลายปัจจัย ปัจจัยเบื้องต้นอาจเป็นเพราะน้อง ๆ มองว่าตัวเองไม่มีค่าในสังคม ขาดการดูแลจากสังคม ขาดการเอาใจใส่จากสังคมบ้าง จากครอบครัวบ้าง เป็นหลาย ๆ ปัจจัย **หน้าที่ของเราคือไปศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลในจุดนี้ว่า ปัญหาของน้อง ๆ ว่าเกิดจากอะไร** แต่บางคนก็มีปัญหาที่เกิดจากตัวของเขาเอง ซึ่งเราก็ต้องให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ช่วยเหลือน้อง ๆ กลุ่มนี้ขึ้นมา ซึ่งในตำบลของเราตอนนี้ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ก็ได้ลงไปให้ความรู้กับน้อง ๆ และน้องบางคนก็ได้มาร่วมกิจกรรมกับ อบต.สวาย ทางเราพยายามที่จะชักชวนน้อง ๆ ให้มาร่วมกิจกรรม กิจกรรมจิตอาสาบ้าง กิจกรรมในตำบลบ้าง เพราะว่าในตำบลของเรามีกิจกรรมในชุมชนค่อนข้างเยอะ ยกตัวอย่างเช่น ช่วงเข้าพรรษาจะมีกิจกรรมทำบุญแก้าวัด ทำบุญเลี้ยงพระทุก ๆ วันเสาร์ ซึ่งกิจกรรมนี้จะมีผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำจากส่วนต่าง ๆ ไปทำบุญร่วมกัน"**

“ประเพณีวัฒนธรรมของเรามีค่อนข้างที่จะแน่นและชัดเจน เพราะว่าตำบล
สวายเป็นตำบลที่หลากหลายในเรื่องของความสมบูรณ์ทางทรัพยากร ที่มี
หลายอย่าง มีความสมบูรณ์มาก และอีกกิจกรรมหนึ่งที่จะชักชวนน้อง ๆ คือ
กิจกรรมของสภาเด็กและวัฒนธรรม จะพยายามให้น้อง ๆ เหล่านี้มีส่วน
ร่วมกับสภาเด็กของตำบล และกิจกรรมจิตอาสาทุก ๆ วันที่ 28 ทางตำบล
จะมีกิจกรรมทุกเดือน จะมีทั้งผู้นำหมู่บ้าน นัดกันว่าวันที่ 28 เราจะพัฒนาจุด
ไหนของตำบล เป็นการเวียนกันไปในแต่ละหมู่บ้าน หลัก ๆ คืองานประมาณนี้
ที่เราดำเนินการอยู่ และในอนาคตข้างหน้าต่อ ๆ ไปก็เชื่อว่าเราจะพยายาม
ทำงานที่เข้าไปให้ลึกกว่านี้และช่วยน้อง ๆ ให้ได้มากกว่านี้”

นอกจากหน้าที่ในโครงการที่ได้รับแล้ว “ดวงพร” ยังอธิบายงานหลักให้ฟังด้วย
ว่าต้องรับผิดชอบงานด้านใดบ้าง "บทบาทหน้าที่หลัก คือ รับผิดชอบใน
เรื่องการศึกษาวัฒนธรรม เรื่องของการศึกษา ทั้งโรงเรียนของ สพฐ.
โรงเรียนศูนย์เด็ก ส่วนด้านวัฒนธรรม ตำบลเรามีวัฒนธรรมหลายด้าน ทั้งด้าน
ดนตรี ด้านอาหาร วัดแต่ละวัดจะมีงานแห่เทียนเข้าพรรษา งานลอยกระทง
งานก่อเจดีย์ข้าวเปลือก งานขึ้นเขาสวาย งานก่อเจดีย์ทราย งานกวนข้าวทิพย์
งานแซนโฎนตา ประเพณีวัฒนธรรมเช่นรำตรึง ถิ่นตรีม ซึ่งหน้าที่ของ อบต.คือ
ไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนงบประมาณ เรื่องการจัดกิจกรรม เวที
กิจกรรมที่ให้ชาวบ้านหรือให้น้อง ๆ ในตำบลสวายได้มีกิจกรรมในการ
ดำเนินงาน มีกิจกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงนี้คิดว่า เป็นตำบลที่แน่นแฟ้น

และมีจุดแข็งในเรื่องของวัฒนธรรมมาก ๆ เลย จุดแข็งในเรื่องของความ
ร่วมมือของคนในชุมชนจะเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง สรุปคือต.สวายมีจุด
แข็งที่ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และทรัพยากรบุคคลก็
เข้มแข็ง รวมถึงทรัพยากรวัฒนธรรมก็เข้มแข็ง ก็คิดว่าถ้ามีหน่วยงานหรือ
มีบุคลากรหรือองค์กรมาให้การสนับสนุนน้อง ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน
เป็นเด็กนอกระบบเพิ่ม ก็คิดว่าน่าจะช่วยให้ได้เยอะค่ะ เพียงแต่ว่าตอนนี้ตัวเอง
ก็ขาดการประสานงานการดูแลน้อง ๆ กลุ่มนี้ ก็คิดว่าทางนักถักทอฯ
หรือทางองค์กรที่มาช่วย ถือว่าต้องขอบคุณที่มาให้ทางเราได้ถูกกระตุ้น
กระตุ้นให้เรา คอยแนะนำว่าควรทำแบบไหนอย่างไร ทำให้เรารู้
กระบวนการที่จะเข้าไปถึงน้อง ๆ รู้กระบวนการและวิธีที่จะเข้าไปถึงตัว
น้อง ๆ”

หลังจากอบต.สวาย เข้าร่วมโครงการนี้ ได้มีการอบรมเสริมองค์ความรู้ให้แก่
เจ้าหน้าที่อปท.ที่เข้าร่วมทุกคน เวทีแรกในเวทียกระดับสมรรถนะบุคลากร
ท้องถิ่นเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเด็กเยาวชนจังหวัดสุรินทร์ ครั้งที่ 1
เมื่อวันที่ 30 - 31 กรกฎาคม 2562 ที่ผ่านมา ซึ่งเจ้าตัวก็สะท้อนสิ่งที่ตนเองได้
เรียนรู้ว่า "สิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมอบรมคือกระบวนการและวิธีการคือ
การนำกิจกรรมที่จะนำไปให้น้อง ๆ ดำเนินการ ของเรานำกิจกรรมที่
เรามีอยู่แล้ว ไปชวนน้อง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คุณค่าให้
ความสำคัญกับน้อง ๆ เพื่อให้เขาได้เกิดความภูมิใจว่าเขาเป็นส่วนหนึ่ง

ในตำบลสวย ที่เขาจะมีคุณค่าในตัวเขา ไม่ใช่ไปตรงไหนก็มีแต่คนไม่ใส่ใจ ไม่อยากรับเขา สังเกตน้องจะขาดความกล้าหาญในการที่จะแสดงออกในการที่จะนำเสนอตัวเองว่าตัวเองมีคุณค่านะ น้องกลุ่มนี้เขาชอบคิดว่าตัวเอง อยู่บ้านพ่อแม่ก็ดำ ไปไหนสังคมก็ไม่เอา เขาจะคิดอย่างนั้น แต่จริง ๆ แล้วไม่ใช่ เราก็พยายามให้คุณค่า พยายามชักชวน ตอนนี้อางเรื่องก็จะถามเขาว่าเขาชอบด้านไหนในเรื่องของอาชีพ เขาค้นพบตัวเองหรือยัง บางคนเขาอาจจะไม่ได้แสดงออกว่าเขาไม่ได้มีความรู้ความสามารถอะไรที่ต้องไปว่าชอบอะไร อย่างไร คือเขาไม่ได้คิด ว่าตัวเขามีอะไรบ้างในจุดเด่นของเขา ในความรู้ความสามารถของเขา เขาไม่คิด เขาก็อยู่ไปวัน ๆ พอเราได้เข้าไปก็เกิด "ความสัมพันธ์ร่วมกัน" ถือว่าได้เครื่องมือในการไปทำงานที่เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ซึ่งทำให้เจ้าตัวเข้าใจบทความ "พี่เลี้ยง" ได้ดียิ่งขึ้น "บทบาทของเราเองกับเด็กเยาวชนก็คิดว่าเป็นฝ่ายเชื่อมระหว่างองค์กรกับน้อง เพื่อให้้องมีบทบาทกับองค์กร กับงาน หรือกับตำบลมากขึ้น เราเป็นฝ่ายที่คอยให้กำลังใจน้อง ๆ เป็นฝ่ายที่ไปประสานงานว่าน้องต้องการอะไร เราเป็นตัวเชื่อม ช่วยแนะนำ ให้น้องเขามาแล้วมีที่ปรึกษาว่าเขารู้จักพี่เด่นนะ รู้จักพี่มาโนชนะ รู้จักพี่เปิ้ลนะ จะทำอะไรก็เข้าหาคนนี้นะ คนนี้ก็จะเป็ฝ่ายที่นำข้อมูลไปถ่ายทอดให้้อง ๆ ต่ออีกทีหนึ่ง ซึ่งตัวเขาเองอาจจะไม่กล้าไปคุยกับ

ผู้ใหญ่ ไม่กล้าไปพบปะกับสังคม เราก็เป็นฝ่ายให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจให้กับตัวเขา"

ซึ่งวิธีการทำงานในรูปแบบนี้ "ดวงพร" อธิบายเพิ่มว่าเพิ่งเริ่มนำมาใช้และเริ่มเห็นผล "วิธีการทำงานแบบนี้เพิ่งทำมาตอนที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ ก็จะได้เข้าไปเรียนรู้ ได้เข้าไปดูจากที่อื่น เขาถ่ายทอดที่เขาทำมาสำเร็จ ในเรื่องของกระบวนการ เราก็พยายามเก็บความรู้ต่าง ๆ ของเขามาปรับใช้กับตำบลของตัวเอง แต่ถามว่าลงไปเต็มที่หรือยัง ตอนนี้อังยังไม่เต็มที่ แต่ในใจก็อยากจะลง เพราะว่ากับน้อง ๆ จุดนี้ ถ้าเราได้ลงไปถึงตัวเขาจริง ๆ ซึ่งเขาสามารถที่จะมีอนาคตที่ดีได้

ตอนนี้เราได้เครื่องมือชวนเด็กเข้ามาทำงานแล้ว แต่ยังไม่ได้นำไปทดลองใช้จริง ยังเป็นเบื้องต้นที่กำลังจะเริ่มเข้าไปหาน้อง ๆ จะทำโดยวิธีไหน จะเริ่มอย่างไร จากที่แต่ก่อนก็มีความคิดว่าบางครั้งก็ดูจะยาก จากแต่ก่อนก็คิดว่าเราจะเข้าไปอย่างไรนะ น้องเขาจะคุยกับเราไหม เราคือใคร เขาจะมาคุยกับเราหรือ เราก็ไม่ใช่คนในพื้นที่ จะมาตีสนิทกับเขา เพื่ออะไร เขาก็คงตั้งคำถามในตัวเขาอยู่แล้วว่าคุณคือใคร มาทำไม แล้วฉันคือใคร แต่พอหลัง ๆ มา ก็จะมีเทคนิคประมาณว่าเริ่มสร้างความคุ้นเคย หรือไม่ก็ค่อย ๆ เขยิบเข้าไป อาจจะใช้กิจกรรม เชิญมาร่วมกิจกรรม อบรมบ้าง เอางานในหน้าที่ของเราไป

เป็นตัวช่วยในการเชิญน้อง ๆ เข้ามา และในด้านของกีฬาก็ได้ และงาน ประเพณีวัฒนธรรม จะลงพื้นที่บ่อย ๆ กับกิจกรรมของหมู่บ้าน"

เจ้าตัวเล่าเพิ่มเติมถึงวิธีการทำงานที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ได้ผลมากขึ้น "สำหรับความสัมพันธ์ระหว่าง อบต.กับเด็กและเยาวชน ที่มาทำงาน ประสานกัน ค่อนข้างมีมายาวนานอยู่แล้ว แต่ว่าความชัดเจนแต่ก่อนอาจจะยัง น้อย พอมีวิธีการลงไปเชื่อมบู๊ป น้องๆ ที่อยู่ในระบบกล้าที่จะขึ้นมาเริ่มที่จะมี บทบาทมากขึ้น เขาเริ่มกล้า เวลาถึงงานกิจกรรมก็จะให้พื่อน้องหรือพี่เป็นฝ่าย สันทนการให้กับน้อง ๆ อย่างล่าสุดคือกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชนของตำบล สวายก็จะนำน้อง ๆ ตรงนี้ ให้เขามา เขาจะเป็นผู้นำ ชักชวนน้อง ๆ ทำกิจกรรม ในั้นนั้น และหน่วยงาน อบต.เองโดยหน้าที่ ตรงนี้เราต้องทำอยู่แล้ว เราก็ พยายามที่จะเอาข้อมูลที่เราไปเรียนรู้มาใช้ในหน้าที่ของเราด้วยก็ค่อนข้างได้ เยอะ ก็พัฒนาตัวเองด้วย"

สำหรับสิ่งที่ตนเองได้รับจากการเข้าร่วมโครงการคือ **"ตัวเองได้พัฒนาเรื่อง ความกล้าแสดงออกในการใช้คำพูด การใช้ภาษาในการสื่อสารกับน้อง ๆ ว่าเราควรใช้คำพูดแบบไหน ไม่ใช่จะวิชาการมาก เหมือนไปเล่นกับ น้อง ๆ ลดอายุตัวเอง จะไม่ดูเขา** เรียกเขาว่าหนู ทำอย่างนั้น อย่างนี้ อย่าง นี้ ๆ นะ ให้น้องเขาเกิดความเป็นกันเอง สร้างความเป็นกันเอง พอมีอะไรเขาก็ จะมาคุยกับเรา แต่ยังไม่มีการไหนที่เราลงไปลึก ๆ ยังไม่มี และในเรื่องของ การประสานงานก็คิดว่าโครงการการศึกษาพิเศษเพิ่งเข้ามา ดังนั้นการเข้ามา

ต้องดูด้วยว่าจะเริ่มจากจุดไหน การที่จะแนะนำน้อง ๆ **เริ่มทำงานเชื่อม ประสานกัน**ในองค์กรที่เกี่ยวกับเรื่องเด็กและเยาวชน ทำงานเป็น **เนื้อเดียวกัน** จากแต่ก่อนไม่ได้เป็นแบบนี้ ต่างคนต่างทำ เหมือนมาเข้า **เย็นกลับ มาเข้าเย็นกลับ ไม่มีแผนงาน แต่ตอนนี้เริ่มมี เริ่มสร้าง เริ่ม ค่อย ๆ ขยับตามสตีปงาน"**

นอกจากนี้ยังได้วิธีคิดที่นำมาปรับใช้กับการทำงานแบบใหม่ด้วย **"อาจารย์ หยิก (นายจรายุทธ สุวรรณชนะ วิทยากรอิสระ)** ให้เราทำกิจกรรมแต่ ละกิจกรรม อาจารย์ไม่ได้สอนเราด้วยคำพูด **ไม่ได้สอนเราด้วยวิชาการ แต่เขาใช้เทคนิควิชาการให้เราอ้อ** ใครเขาจะคิดว่าเอาอุปยกไขได้ เราก็อ้อม ต้องรู้จักวางแผน ทำอย่างไรจะสอดรูปเข้าไปแล้ววกไข จากจุดหนึ่งไปอีกจุด หนึ่งโดยไม่ให้ตกได้ ถ้าพูดโดยคำพูด โดยที่ไม่ให้เราคิด เราก็ไม่มีใครเชื่อว่าอุป ยกไข ย้ายจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้ เราก็อ้อ ทำอะไร **เราต้องรู้จักการ วางแผน** วางสตีปงาน ว่าอันดับแรกเราควรทำอย่างไร การวางแผนจากจุด หนึ่งไปอีกจุดหนึ่งว่าทำอย่างไรแล้วจะ**แก้ปัญหาได้** กระบวนการ ซึ่งแผนงาน แต่ละอย่างมันก็ไม่ได้เป็นอะไรที่เป็นบล็อก มันขึ้นอยู่กับตัวปัญหา หรือตัวงาน ตรงนั้น เราควรจะทำอย่างไร ใช้สมองมากกว่า ใช้สมองคิดกระบวนการ โดย เอาความรู้ที่เราไปเรียนรู้มาวิเคราะห์ แต่ละงาน ๆ จากที่เรามองข้างนอก ทำไม เขาให้เรามาทำกิจกรรมแบบนี้ ทำกิจกรรมแบบนี้ พอมาวิเคราะห์ดู ก็อ้อ รู้แล้ว ว่าทำไมเขาเอากิจกรรมนี้มาสอนเรา มาให้เราเรียนรู้ เพื่อนำกิจกรรมนี้ไปปรับ

ประยุกต์ใช้กับปัญหาของเรา คิดว่าอย่างนั้นนะคะ อันนี้เป็นความรู้สึกส่วนตัวนะคะ พอกลับมาก็เริ่มเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานของตัวเอง ทำตามสเต็ป 1 2 3 ไม่ใช่มาถึงแล้วไม่รู้ มีงานบนโต๊ะ ทำให้เสร็จแล้วจบไป เราก็เริ่มเอาแผนงาน เริ่มมีแผน ทำงานเริ่มมีแผน เริ่มเอาระเบียบ เอากฎเอาแบบแผนที่เขาทำแล้วประสบความสำเร็จมาให้เราทำ"

นอกจากนี้ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจอีกด้วย "สิ่งที่ได้จากการอบรมอีกอย่างคือเรื่องจิตใจมีสมาธิในการที่จะต้องนั่งกับเรื่อง ๆ นั้นนะ อย่าเพิ่งอารมณ์ร้อน ทำอะไรไม่สำเร็จก็ย้อนกลับไปทำเริ่มต้นใหม่ อย่าเพิ่งหมดกำลังใจ ในเรื่องของการทำความดีและในเรื่องของอะไรอีกหลาย ๆ อย่างเอามาผสมกัน ถ้าทำไม่สำเร็จก็ทำใหม่ ถ้าทำแล้วได้ยินเสียงกระทบในแง่ลบก็ไม่ใช่ไร เราถือว่าเราทำดี เพราะว่าวิถียากรหลาย ๆ ท่านบอกว่าทำแบบนี้ดี ทำแบบนี้ได้ช่วยเด็ก ๆ ได้ช่วยตำบลนะ ถึงคนอื่นมองไม่ดีแต่เรารู้ตัวเองว่าเราทำดี สามารถไปช่วยคน ๆ หนึ่งได้ และคน ๆ หนึ่งก็สามารถสร้างสิ่งที่มีประโยชน์ สิ่งที่มีคุณค่าให้กับชุมชน แทนที่จะไปสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน เขาไม่ทำ เขากลับไปสร้างประโยชน์ อย่างน้อย คน ๆ นั้นเขาคิดในแง่บวกเห็นและช่วยรักษาสมบัติของชุมชน สร้างความดีให้กับชุมชน มีจิตอาสา ก็ถือว่าประสบความสำเร็จแล้ว"

ถ้าทำให้น้องเขาหลุดจากจุดนี้ได้ เปลี่ยนจากการมั่วสุม จับกลุ่มกัน แต่เขากลับมาทำจิตอาสา ช่วยงานวัดบ้าง ช่วยล้างถ้วยล้างจานบ้าง ช่วย

กวาดขยะในตำบลบ้าง ก็ถือว่าประสบความสำเร็จกับตรงนี้ ถึงน้องเขาจะไม่มีอาชีพ แต่ถ้าเขาได้เปลี่ยนความคิดตรงนี้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการทำงานของตัวเองแล้ว"

"ดวงพร" ฝากทิ้งท้ายไว้ว่า "สำหรับเป้าหมายของตัวเองคิดว่าถ้าทำได้แค่นี้ก็สำเร็จแล้ว ถ้าน้องเขาสามารถเปลี่ยนตัวเอง มาช่วยงานในชุมชนสักพักหนึ่งเขาก็จะเป็นตัวอย่างในชุมชน ได้รับโอกาสจากผู้นำหรือจากผู้ใหญ่ ที่เขาคอยไปแนะนำ คอยไปชี้แนะ เขาก็คงจะได้ข้อมูล หรือได้โอกาสดี ๆ ได้ทำโอกาสดี ๆ ตรงนี้ ตัวเองมั่นใจว่าเด็กกลุ่มนี้น่าจะเกิดการพัฒนา จะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับตัวน้อง ๆ เอง"